

**PAGĖGIŲ SAVIVALDYBĖS
VILKYŠKIŲ JOHANESO BOBROVSKIO GIMNAZIJOS
INDIVIDUALI BIOLOGIJOS MOKYTOJOS METODININKĖS MARYTĖS GEČIENĖS
MOKINIŲ PAŽANGOS IR PASIEKIMŲ VERTINIMO SISTEMA
2018-2019 m.m.**

Individuali mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo sistema grindžiama Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro įsakymu “Dėl mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo sampratos” 2004-02-25 Nr. ISAK – 256, pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosiomis programomis, vidurinio ugdymo bendrosiomis programomis, 2014-2015 ugdymo planu, brandos egzaminų ir įskaitų programomis bei Pagėgių savivaldybės Vilkyškių Johaneso Bobrovskio vidurinės mokyklos direktoriaus 2014-06-25 įsakymu patvirtintu mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo, informacijos rinkimo, fiksavimo bei panaudojimo aprašu.

Apraše naudojamos sąvokos:

Vertinimas – nuolatinis informacijos apie mokinio mokymosi pažangą ir pasiekimus kaupimo, interpretavimo ir apibendrinimo procesas.

Įvertinimas – vertinimo proceso rezultatas, konkretus sprendimas apie mokinio pasiekimus ir padarytą pažangą.

Įsivertinimas – paties mokinio daromi sprendimai apie daromą pažangą bei pasiekimus.

Vertinimo informacija – įvairiais būdais iš įvairių šaltinių surinkta informacija apie mokinio mokymosi patirtį, jo pasiekimus ir daromą pažangą (žinias ir supratimą, gebėjimus, nuostatas).

Individualios pažangos (idiografinis) vertinimas – vertinimo principas, pagal kurį lyginant dabartinius mokinio pasiekimus su ankstesniaisiais stebima ir vertinama daroma pažanga.

Vertinimo validumas – vertinami numatyti mokymosi pasiekimai (turinio validumas); vertinimo būdai atitinka vertinimo tikslus.

Vertinimo patikimumas – vertinimo tikrumas (neprieštarinumas), vertinimo rezultatų pastovumas: kai tas pats mokinys tomis pačiomis sąlygomis gauna tokį patį įvertinimą; kai galima patikimai palyginti mokinių pasiekimus tarpusavyje (norminis vertinimas) arba mokinių pasiekimus su nustatytais kriterijais (kriterinis vertinimas).

Mokymosi patirtis – mokinio gebėjimas kelti sau mokymosi tikslus ir jų siekti, planuoti ir prasmingai išnaudoti mokymosi laiką, naudotis įvairiais informacijos šaltiniais, dirbti grupėmis ir laikytis sutartų taisyklių.

Diagnostinis vertinimas – vertinimas, kuriuo naudojama siekiant išsiaiškinti mokinio pasiekimus ir padarytą pažangą baigus temą ar kurso dalį, kad būtų galima numatyti tolesnio mokymosi galimybes, suteikti pagalbą įveikiant sunkumus.

Formuojamasis vertinimas – nuolatinis vertinimas ugdymo proceso metu, kuris padeda numatyti mokymosi perspektyvą, pastiprinti daromą pažangą, skatina mokinius mokytiis analizuoti esamus pasiekimus ar mokymosi spragas, sudaro galimybes mokiniams ir mokytojams geranoriškai bendradarbiauti.

Apibendrinamasis vertinimas – vertinimas, naudojamas baigus programą, kursą, modulį. Jo rezultatai formaliai patvirtina mokinio pasiekimus ugdymo programos pabaigoje.

Norminis vertinimas – vertinimas, kuris sudaro galimybes palyginti mokinių pasiekimus.

Kriterinis vertinimas – vertinimas, kurio pagrindas – tam tikri kriterijai (pvz., standartai), su kuriais lyginami mokinio pasiekimai.

Išlyginamoji programa – mokymosi programa, sukurta mokiniams, nepadariusiems pažangos (turintiems neigiamą trimestro įvertinimą).

I. PAŽANGOS BEI PASIEKIMŲ VERTINIMO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Vertinimo tikslai:

- Padėti mokiniui mokytis ir bręsti kaip asmenybei;
- Pateikti informaciją apie mokinio mokymosi patirtį, pasiekimus ir pažangą;
- Nustatyti savo darbo sėkmę, priimti pagrįstus sprendimus.
- Apibendrinti mokymosi pasiekimus ir pažangą.

Vertinimo uždaviniai:

- Padėti mokiniui pažinti save, suprasti savo stipriąsias ir silpnąsias puses, įvertinti savo pasiekimų lygmenį, kelti mokymosi tikslus.
- Nustatyti mokinio mokymosi spragas ir galimybes, individualizuoti ir diferencijuoti darbą, parinkti tinkamus ugdymo metodus, turinį.
- Suteikti informaciją tėvams ar vaiko globėjams apie vaiko pasiekimus ir pažangą.
- Suteikti mokiniams jų poreikius atitinkančią pagalbą.

Vertinimo objektai:

- Žinios ir supratimas
- Problemų sprendimas
- Praktiniai gebėjimai
- Pažanga
- Pastangos

II. PAŽANGOS BEI PASIEKIMŲ VERTINIMO PRINCIPAI

Vertinimo nuostatos:

- Vertinimas grindžiamas amžiaus tarpsniais, psichologiniais ypatumais, individualiais mokinio poreikiais.
- Vertinama tai, kas buvo numatyta pasiekti ugdymo procese: mokinių žinios, jų taikymas, supratimas, dalyko gebėjimai, įgūdžiai, pastangos, asmeninė pažanga, bendrieji gebėjimai.

Vertinimo principai:

- Tikslingumas (vertinimo metodai atitinka mokymosi turinį).
- Atvirumas ir skaidrumas (su mokiniais tariamasi dėl (į)vertinimo formų, laiko, aiškūs vertinimo kriterijai).
- Objektyvumas (siekiama kuo didesnio vertinimo patikimumo, remiamasi standartais).
- Informatyvumas (vertinimo informacija aiški, išsami, savalaikė, nurodoma tai, ką mokinyš jau išmoko, kur yra spragos, kaip jas ištaisyti, taikomi šiuolaikiniai vertinimo informacijos tvarkymo ir pateikimo būdai).

III. PAŽANGOS BEI PASIEKIMŲ VERTINIMO TIPAI / FORMOS

1. Formuojamasis vertinimas. Jo metu mokytojas stebi mokinių mokymąsi, komentuoja, aptaria, skatina pačius mokinius vertinti savo mokymosi eigą. Dažniausiai formuojamasis vertinimas neformalizuojamas ir nefiksuojamas. Jo paskirtis nustatyti, ar jau pasiekti mokymosi tikslai ir uždaviniai, padrąsinti, paskatinti mokinius, išsakyti konstruktyvias pastabas. Formuojamasis vertinimas mokytojui ir mokiniui suteikia grįžtamąją informaciją apie mokymosi pažangą, t.y. parodo, kaip mokinyš išmoko tai, kas buvo numatyta, kokių yra galimybių siekti daugiau, ar liko mokymosi spragų, kur reikia daugiau pastangų. Ši informacija mokiniui pateikiama laiku ir

tinkamai. Mokytojui ji padeda parinkti mokymo strategijas. Formuojamasis vertinimas sukuria prielaidas mokiniams pasitikėti mokytoju, geranoriškai bendradarbiauti įveikiant mokymosi sunkumus. Mokytojas aiškina, pataria, pozityviai komentuoja mokinio veiklą. Formuojamasis vertinimas nesiejamas su pažymiu, jo tikslas yra ne kontroliuoti, o padėti mokytis. Mokinio veikla vertinama žodžiu ar raštu tada, kai norima padėti, padrąsinti, nukreipti tam tikrai veiklai. Šio vertinimo rezultatai viešai neskelbiami. 5 klasės moksleivių pasiekimams vertinti adaptaciniu laikotarpiu (pirmą mėnesį) taikomas formuojamasis vertinimas, pažymiai nerašomi, gali būti vertinama kaupiamaisiais balais.

2. Diagnostinis vertinimas skirtas išsiaiškinti, ar pasiekti mokymosi uždaviniai, kam ir kokia pagalba reikalinga, kokie tolesni mokymosi žingsniai. Diagnostinis vertinimas dažniausiai taikomas prieš pradėdant naują mokymosi etapą (baigus temą, kurso dalį ar kt.). Diagnostinis vertinimas remiasi mokinių stebėjimu, namų darbų ir kontrolinių užduočių rezultatais. Jis padeda nustatyti mokymosi stipriąsias puses bei spragas ir yra prasmingas tik tada, kai atliekamas sistemingai, mokiniai ir jų tėvai gauna kokybišką grįžtamąją informaciją. Mokytojas, atsižvelgęs į vertinimo tikslą, parenka tinkamus diagnostinio vertinimo būdus, užduoties apimtį, laiką, vertinimo informacijos pateikimo mokiniams formą.

Jei moksleivis sirgo (pristatoma pažyma iš gydytojo) ar dėl kitų pateisinamų priežasčių nelankė mokyklos kai buvo rašomas kontrolinis darbas ar įskaita, jis privalo atsiskaityti per 2 savaites nuo grįžimo į mokyklą. Praėjus šiam terminui ir neatsiskaičius, moksleiviui įrašomas 2 (dvejetas). Nepateikus pateisinamo dokumento dėl nebuvimo klasėje, kai buvo rašomas kontrolinis darbas ar įskaita, moksleivis atsiskaito sekančią pamoką, kitu atveju jam rašomas 2 (dvejetas).

Diagnostinio vertinimo rezultatai fiksuojami mokinio individualios pažangos stebėjimo lapuose. Jei mokinys pageidauja, per 2 sav. gali iš tos pačios temos atsiskaityti dar kartą, jai pasiruošęs. Tada mokytojas ištaiso buvusį pažymį: jei gavo daugiau – rašomas didesnis pažymys, jei gavo mažiau – rašomas mažesnis pažymys.

Apie įskaitas ir kontrolinius darbus mokinys informuojamas iš anksto, susitariama dėl datos, kontrolinis darbas planuojamas elektroniniame dienyne. Rašto darbus mokytojas privalo ištaisyti ir grąžinti per savaitę.

3. Apibendrinamasis vertinimas. Apibendrinamasis vertinimas - tai temos, metinis pasiekimų patikrinimas. 5-11 klasės baigusios kursą rašo apibendrinamąjį darbą, o 12 kl. laiko bandomąjį, o vėliau (jei pasirinko) – brandos egzaminą. Apibendrinamasis vertinimas yra formalus. Jo rezultatai fiksuojami pažymiu dienyne.

4. Kaupiamasis vertinimas vykdomas [EDUKA](#) dienyno svetainėje, susitariama dėl teigiamų ir neigiamų vertinimo kriterijų ir taškų skaičiaus, mokiniai ir tėvai gali stebėti kaupiamojo vertinimo balus. Taškų skaičius, kuris bus verčiamas pažymiu, aptariamas su kiekviena klase atskirai:

5, 6, 7,8, 9, 10, 11, 12 kl. – 10 kaupiamųjų balų – pažymys 10 įrašomas dienyne. Jeigu mokinys per pusmetį nesurinko 10 balų, rašomas pažymys toks, kiek surinkta balų. Kaupiamąjį balą mokiniai gali gauti atlikę pagal susitarimą įvairias užduotis: savarankišką tyrimą ar bandymą namuose, atlikę užduotį, paskirtą mokytojo, už aktyvų darbą pamokoje, už kūrybiškus ar teisingus atsakymus, gamtos stebėjimus ir t.t. Taškai pažymiui kaupiami ir 5-8 klasėje iš EMA pratybų. Surinkus EMA safaryje 10 taškų, rašomas pažymys dienyne.

Taikant kaupiamąjį vertinimą stiprinamas grįžtamasis ryšys, skatinama mokinius bendradarbiauti, padėti vieni kitiems mokytis, motyvuotai siekti numatytų ugdymosi uždavinių. Kaupiamieji pažymiai rašomi už: atliktas užduotis, aktyvų dalyvavimą pamokos veikloje, aktyvų darbą grupėse, viršprogramines žinias, gamtos stebėjimus, įdomius klausimus, praktinius darbus, pagalbą draugui, dalyvavimą konkursuose ir olimpiadose. Neigiamai vertinamas užduoties neatlikimas, trukdymas dirbti, nepagarba draugams ir mokytojui, vėlavimas į pamoką, bėgimas iš pamokos.

5. Įsivertinimas. Tai paties mokinio priimtas sprendimas apie savo daromą pažangą bei pasiekimus, siekiant išsiaiškinti savo stipriąsias ir silpnąsias puses. Įsivertinimas skatina mokinio savivertę ir motyvaciją. Įsivertinimas vykdomas individualus ar darbo grupėse, paprastai pamokos pabaigoje. Taikomi įvairūs įsivertinimo būdai ir metodai. Įsivertinimas yra planuojamas ir pamokos pradžioje, ir per pamoką, ir po pamokos. Planuojant įsivertinimo būdą atsižvelgiama į mokomosios medžiagos turinį, įgūdžių formavimą. Praėjus pusmečiui, taikomas kompetencijų įsivertinimas, aptariamoms problemoms, nesėkmėms ir sėkmėms.

IV. PASIEKIMŲ BEI PAŽANGOS VERTINIMAS

1. Vertinimo planavimas. Vertinimas planuojamas kartu su ugdymo procesu. Mokytojas, konkretindamas ugdymo turinį (sudarydamas teminį planą), vadovaujasi Bendrosiomis programomis, Išsilavinimo standartais, Mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo samprata, atsižvelgia į mokymo ir mokymosi sąlygas, turimus išteklius, formuluoja aiškius tikslus. Planuojant integruotas, netradicines pamokas, laikas ir galimybės suderinamos su mokyklos administracija, vertinimas aptiriamas su mokiniais iš anksto.

Mokiniams, kurie mokosi pagal individualizuotas programas, jose numatomas individualus vertinimas. Atsižvelgiant į mokinių mokymosi pasiekimus, vertinimo užduotys, atsiskaitymo laikas gali būti koreguojami.

2. Mokinių supažindinimas su vertinimo sistema. Su vertinimo sistema mokiniai supažindinami pirmosiose pamokose, mokiniai pasirašo instruktazo lapuose apie tai, kad yra susipažinę su biologijos vertinimo sistema. Mokiniai įtraukiami apsprendžiant vertinimo kriterijus, ypač kaupiamajame vertinime. Mokiniai žino, kur kabinete galima rasti vertinimo sistemą, ji skelbiama ir www.biologijoskabinetas.weebly.com puslapyje.

3. Vertinimas ugdymo procese. 5-12 kl. mokinių pasiekimai vertinami 10 balų sistema: 10 – puikiai, 9 – labai gerai, 8 – gerai, 7 – pakankamai gerai, 6 – patenkinamai, 5 – pakankamai patenkinamai, 4- silpnai, 3 – blogai, 2 – labai blogai, 1– nieko neatsakė, neatliko užduoties. Mokiniai vertinami kiekvieną pamoką formuojamuoju vertinimu, pagal aplinkybes – kaupiamaisiais balais, baigus temą rašomas kontrolinis darbas. Jei tema didesnė – rašomi tarpiniai pasitikrinimai .

4. Kontrolinis darbas. Kontrolinis darbas skiriamas baigus didesnės apimties temą. Jis gali trukti 30-40 minučių. Apie kontrolinį darbą mokiniams pranešama iš anksto per elektroninį dienyną ir susitariama žodžiu, aptariamoms kontrolinio darbo temoms. Kontrolinių darbų rezultatai aptariamai klasėje, numatomi būdai mokymosi spragoms šalinti. Jeigu tema plati, rašomas tarpinis atsiskaitymas – apklausa raštu. Apie apklausą susitariama iš anksto, ji trunka 7-12 min., apie tai mokinys išpėjamas namų darbų skiltyje.

5. Namų darbai. Jei namų darbai užduoti, jie tikrinami ir vertinami formuojamuoju vertinimu, kaupiamaisiais balais. Jei numatoma kitaip (pavyzdžiui, tiriamieji darbai) – vertinama pagal susitarimą. Namų darbų užduodama tiek, kad mokinys padarytų per 10-20 min., priklausomai nuo amžiaus.

6. Vertinimo nuoseklumas ir dažnumas. Jei yra dalyko 1 savaitinė valanda, rašomi bent 3 įvertinimai, jei 2 savaitinės valandos – bent 4-5, o jei 3 valandos - bent 5-6 įvertinimai per trimestrą.

7. Vertinimas adaptaciniu laikotarpiu. Adaptaciniu laikotarpiu 5 klasės mokiniams pirmą mėnesį nerašomi pažymiai, o antrą mėnesį nerašomi nepatenkinami pažymiai. 11 klasių mokiniams adaptacinis laikotarpis 2 savaitės.

8. Vertinimo informacijos fiksavimas, informavimas. Vertinimas fiksuojamas elektroniniame dienyne „EDUKA dienyne“, mokiniai ir tėvai, kurie gali bet kada stebėti vertinimą, į jį reaguoti.

9. Vertinimo informacijos analizė bei informavimas. Pažymiai surašomi į dienyne tą pačią savaitę, kai buvo gauti, tėvai informaciją gali matyti iškart elektroniniame dienyne. Gauta informacija aptariama su mokiniu, tėvais, auklėtoju, mokyklos administracija. Atsiradus mokymosi problemoms, tėvai informuojami įvairiais būdais: rašant laiškus per elektroninį dienyne, skambinant, lankantis namuose ar kviečiant tėvus atvykti į mokyklą.

10. Vertinimas trimestro ir ugdymo proceso pabaigoje. Trimestro, metinis rezultatas išvedamas iš visų mokinio pažangos įvertinimų pagal aritmetinį vidurkį, apvalinant mokinio naudai (jei vidurkis yra 8,4, vedama 8, jei vidurkis 8,5, vedama 9) . Metų pabaigoje rašomas apibendrinamasis darbas.

11. Ugdymo proceso vertinimas, panaudojimas ir koregavimas. Trimestro pabaigoje gauta informacija analizuojama, pasiekimai aptariami su mokiniu, nustatomos dažniausios klaidos ir, jeigu reikia, koreguojamas ugdymo procesas, ugdymo planai. Jei mokinys trimestro pabaigoje nepatyrė sėkmės (išvestas neigiamas įvertinimas 2 ar 3), išsiaiškinamos priežastys ir mokiniui skiriama išlyginamoji programa, kurios trukmę, temas numato mokinys su mokytoju, programą pateikia direktoriaus pavaduotojui ugdymui. Mokinys savarankiškai ar padedant mokytojui pašalina spragas, pasiekimai fiksuojami pažymiu elektroniniame dienyne. Apibendrinamojo darbo rezultatai ir lyginamoji analizė aptariami su mokiniu ir su pavaduotoju ugdymui. Vertinimo informacija pateikiama žodžiu ir raštu mokiniams, tėvams, kitiems mokytojams, mokyklos administracijai per elektroninį dienyne, jeigu reikia – kalbamasi individualiai.
